

بر خورد با آزادفروشی اجباری داروخانه‌ها

سرپرست اداره کل بازرسی سازمان غذا و دارو با اشاره به رصد فضای مجازی در حوزه عرضه دارو گفت: «در مرحله بعد، موضوع کشف و برخورد با آزادفروشی اجباری در دستور کار قرار دارد، براین اساس در خریدهای نامحسوس، رعایت یا رعایت‌نکردن قیمت‌ها و الزام داروخانه‌ها به خرید به‌صورت آزاد، مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت.» علیرضا رستمی ادامه داد: «به‌دنبال نظارت گسترده سازمان غذا و دارو بر فعالیت شرکت‌های پخش و داروخانه‌ها در سه‌هفته اخیر در حوزه شیر خشک، بیش از ۲۰۰ شعبة پخش شیر خشک و ۱۲ هزار داروخانه در سطح کشور مورد بازرسی قرار گرفتند که شامل ۷۶ درصد داروخانه‌های کل کشور است.» او افزود: «در بازرسی‌های صورت گرفته ۸/۳ درصد داروخانه‌ها اقدام به ثبت سامانه‌ای شیر خشک‌ها نکرده بودند، در ۱۶/۳ درصد داروخانه‌ها تعداد فیزیکی شیر خشک‌ها و تعداد ثبت تینک همخوانی نداشت، همچنین تنها دودهم درصد از داروخانه‌ها قیمت مصوب را رعایت نکرده بودند.»

کلاس ضمیمه‌ای برای عشایر

مدیرکل دفتر توسعه عدالت آموزشی و آموزش عشایر وزارت آموزش و پرورش، با اشاره به آغاز سنجش رایگان نوآموزان بدو ورود و کلاس اولی در مناطق عشایری و مرزی برای سال تحصیلی ۱۴۰۳، گفت: «طبق نتایج این سنجش در صورتی که تشخیص داده شود باید برای دانش آموزی، آموزش ویژه ارائه شود، اما امکان حضور آن دانش آموز در مدارس استثنایی فراهم نباشد، در مدرسه عشایری برای آن دانش آموز کلاس ضمیمه‌ای تشکیل می‌شود.» علی تیرگی با اشاره به اینکه تقریباً ۲۲۵ هزار دانش آموز در مناطق مرزی و عشایری مشغول تحصیل هستند، درباره سنجش دانش آموزان کلاس اولی در مناطق عشایری و مرزی براساس اساسنامه عشایری هرساله به‌صورت رایگان رخ می‌دهد.» او ادامه داد: «براساس آماری که سال گذشته از سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور به‌عنوان متولی امر سنجش دریافت کردیم، نزدیک ۳۰ هزار دانش آموز طی سال گذشته سنجش شده و به پایه اول ابتدایی مدارس عشایری وارد شدند. امسال هم با ابلاغ دستورالعمل این امر، ماه کم سنجش را آغاز کردیم و از اولیاء و همکاران فرهنگی خواستیم در راستای سنجش هر چه بهتر دانش آموزان اقدام کنند.»

پسماندسوزی تشدیدکننده آلودگی

رئیس مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت که پسماندسوزی، عامل تشدیدکننده آلودگی هوا در کلانشهرهاست: «در اطراف کلانشهرها به‌ویژه تهران شاهد اقداماتی همچون پسماندسوزی هستیم. این پسماندها، گازهای آلاینده‌ای منتشر می‌کنند که می‌تواند عاملی برای تشدید آلودگی هوا باشد.» داریوش گلعلیزاده به ایسا گفت: «براساس بند ۲۰ قانون هوای پاک، انباشت پسماندهای بیمارستانی و صنعتی در معابر عمومی و فضای باز یا سوزاندن آن‌ها و انباشتن پسماندهای خانگی و ساختمانی در معابر عمومی و فضای باز خارج از مکان‌های تعیین شده توسط شهرداری‌ها و دهیاری‌ها یا سوزاندن آن‌ها، همچنین سوزاندن بقایای گیاهی اراضی زراعی پس از برداشت محصول، ممنوع است.»

گزارشی میدانی از رد فرونشست‌های متعدد و عمیق بر سازه‌های مسکونی اصفهان

ترازندی فرونشست

محله‌هایی در اصفهان وجود دارند که تمام ساختمان‌ها در آن دچار شکاف شده‌اند و دست از لابه‌لای آنها عبور می‌کند؛ ساختمان‌هایی که عمر چندانی هم ندارند و تنها ۱۰ یا ۲۰ سال از ساخت آنها زمان می‌گذرد

فرونشست حدود ۵ برابر اصفهان است، اما در این استان عمده فرونشست در دشت‌ها و اراضی خارج از سکونتگاه‌های شهری بزرگ رخ داده است، در حالی که تمام گستره شهری اصفهان درگیر است. فرونشست پدیده‌ای نیست که طی یک‌سال یا دو سال گذشته رخ داده باشد، بلکه این پدیده حداقل از اوایل دهه ۹۰ شروع شده است و تا به حال هم ادامه دارد. به‌طور متوسط افت سطح آب‌های زیرزمینی در آبخوان شهر اصفهان یک‌متر در سال (البته گاهی تا دوونیم متر) است و همین هم اثرات خود را روی سازه‌های شهری می‌گذارد که البته در برخی زون‌ها بیشتر است و در بعضی دیگر کمتر. بنابراین تمام بافت فرسوده، ۲۸۵ مسجد، ۳۲۰ مدرسه و سازه‌های مسکونی و ابنیه و آثار تاریخی و به‌طور کلی ۲ میلیون و ۷۰۰ نفر در شهر اصفهان متأثر از فرونشست هستند که اثر آن به‌تدریج نمایان خواهد شد. به گفته او، گاهی شنیده می‌شود این ساختمان‌ها قدیمی بوده‌اند و ترک‌خوردگی آنها هم به‌همین دلیل است و فرونشست در اصفهان بزرگ‌نمایی است؛ اما باید پرسید چرا با قطع زاینده‌رود و کاهش تغذیه آبخوان اصفهان، این اتفاق برای ساختمان‌های قدیمی افتاده است؛ ضمن اینکه محله‌هایی در اصفهان وجود دارند که تمام ساختمان‌ها در آن دچار شکاف شده‌اند و دست از لابه‌لای آنها عبور می‌کند؛ ساختمان‌هایی که عمر چندانی هم ندارند و تنها ۱۰ یا ۲۰ سال از ساخت آنها زمان می‌گذرد. آبخوان اصفهان فرم گوه‌ای دارد؛ یعنی سمت زاینده‌رود ضخامت آب‌رفت کم و رسوبات دانه‌رشت هستند. بررسی‌ها نشان می‌دهد، ضخامت آب‌رفت‌ها در اطراف زاینده‌رود بین ۲۰ تا ۳۰ متر است، در حالی که هر چه از سمت زاینده‌رود به‌سوی شمال شهر حرکت می‌کنیم، این ضخامت بیشتر و در مناطقی مثل حبیب‌آباد و دولت‌آباد به‌بیش از ۳۰۰ متر می‌رسد؛ پس اثر فرونشست در زون‌هایی که ضخامت آب‌رفت افزایش می‌یابد، مثل شمال و شمال شرق بیشتر است. فرونشست در اصفهان نامتقارن است و بعضی جاها بیشتر و در برخی دیگر کمتر است که این امر به‌شدت بر سازه‌ها تأثیر می‌گذارد و باعث ترک‌خوردگی آنها می‌شود.

شکاف‌هایی که دهان باز کرده‌اند

دست‌ها را سایه‌بان چشم‌ها می‌کند. نگاهش را می‌دوزد به ساختمان‌های چندطبقه و جدیدی که بالا رفته‌اند و در حال تبدیل شدن به ساختمان‌های مسکونی‌اند: «خانه‌های اینجا همه قدیمی بودند و قدمت بالایی داشتند. خیلی‌های‌شان فرو ریخته و خیلی‌های دیگر هم پر از ترک و شکاف‌های عمیق بودند. برخی ارگان‌ها ساختمانی ۲/۵ سانتی‌متر و آنجا در دو باره از نوب‌سازند. بعضی مدارس هم به‌دلیل همین شکاف‌های عمیق نامن شده بودند که تخلیه شدند.» ن کیسه‌های خریدش را روی زمین می‌گذارد و نفسی تازه می‌کند. روسری‌اش را مرتب می‌کند و می‌گوید که ۱۰

سال در این منطقه زندگی می‌کرده و حالا حدود یک‌سال است که خانه‌اش را عوض و چند خیابان پایین‌تر کرایه کرده: «فرقی نمی‌کند، خانه جدیدی هم که کرایه کرده‌ام پر از ترک است؛ ترک‌هایی که البته خیلی عمیق نیستند، اما همه‌جا جای خانه به‌چشم می‌خورند. همسایه‌ها هم می‌گویند دیوارهای خانه‌شان ترک دارد و گاهی شکاف‌ها به سقف می‌رسد.» ترک‌ها همه‌جا رد انداخته‌اند؛ روی دیوارها و سقف‌خانه‌ها، کف حیاط و بالکن. بعضی‌های‌شان آنقدر عمیق‌اند که باعث‌شده قسمت‌هایی از سقف فروریزد یا دیوار را چندین سانتی‌متر جابه‌جا کرده‌اند و تنها یک تلنگر کوچک کافی است تا فرو بریزند؛ مثل ترک‌هایی که سرامیک‌های سالن خانه محمدراشکاف‌ها و روزبه‌روز هم عمیق می‌شوند. امتداد شکاف‌ها به ایوان و حیاط خانه می‌رسد و به‌اندازه میج کودک ۵ ساله است. محمد ۳۹ سال دارد و پنج‌سال است که این خانه را اجاره کرده. او می‌گوید: «ترک‌ها در سقف اتاق خواب پسر، بیشتر از هر جای دیگری به‌چشم می‌خورد. هر شب که می‌خواهید نگران بودیم مبادا قسمتی از سقف روی سرش فرو بریزد و به او آسیب برزند. بالاخره مجبور شدیم اتاق خواب را عوض و آنجا را تبدیل به انباری کنیم.» شکاف‌ها سرتاسر خانه را پر کرده‌اند؛ بعضی‌های‌شان آنقدر دهان باز کرده‌اند که دست‌مشت‌کرده به‌احتی داخل آنها می‌رود.

فرار از فرونشست، مهاجرت به مازندران

بی‌آبی و کاهش سطح آب‌های زیرزمینی و تبدیل شدن زاینده‌رود به رودخانه‌ای فصلی از جمله عواملی هستند که باعث نمایان شدن فرونشست در شهر اصفهان شده‌اند؛ به‌همین دلیل بسیاری از کارشناسان اعتقاد دارند که راه‌کار اصلی کنترل فرونشست در اصفهان، کنترل برداشت آب‌های زیرزمینی، همچنین دائمی‌شدن جریان زاینده‌رود است. بیت‌اللهی معتقد است، راهکارهای مدیریت فرونشست مشخص است و کارشناسان نیز آنها را به خوبی می‌دانند؛ اما عزمی برای حل این مشکل وجود ندارد: «چندین رویکرد در کنترل فرونشست زمین در دنیا وجود دارد و تجربیات موفقی مشاهده شده است؛ مثلاً در سال ۱۹۶۵ نرخ فرونشست زمین در دشت توکیو ۱۲ و نیم سانتی‌متر بود، در حالی‌که با اقدامات صورت گرفته در سال ۲۰۰۳، این نرخ به یک سانتی‌متر در سال کاهش یافت و اکنون نیز نشست کاملاً متوقف شده است. در ایتالیا، نگراس و... نیز برنامه‌هایی برای کاهش خطرپذیری فرونشست انجام شده است، در حالی‌که فرونشست در اصفهان تنها به برگزاری جلسه و سخنرانی محدود شده و در برنامه هفتم توسعه نیز هیچ تدبیری برای این مسئله اندیشیده نشده است. برای کنترل این پدیده در اصفهان، باید آب‌های زیرزمینی و برداشت از آنها کنترل شوند. در رابطه با ساختمان‌ها، شریان‌های حیاتی، جاده‌ها و معابر هم اقدامات مهندسی برای کاهش آسیب‌پذیری باید انجام شود تا این خطر به حداقل و در آینده به صفر برسد. این موضوع باعث‌شده تا بسیاری از افرادی که توان مالی بالایی دارند، اقدام به مهاجرت یا خرید ملک در استان‌هایی مثل مازندران کنند، چرا که اثرات شنیدن اخبار فرونشست و پیش‌بینی آینده، تأثیر سویی بر روح و روان مردم دارد. مسئله مهم این است که تنها افراد اندکی توان مهاجرت یا سرمایه‌گذاری در خارج از اصفهان را دارند، نه تمام ۲ میلیون و ۷۰۰ نفری که در گستره شهری زندگی می‌کنند و فرونشست زندگی آنها را تحت‌تأثیر قرار داده است. تنها یک ژلزله کوچک می‌تواند موجب فروریختن این ساختمان‌ها و ورقه‌زدن یک ترازی بزرگ شود.

تخلیه‌خانه‌ها

آفتاب کم‌رق زمستان سایه تیرش را انداخته روی صورت پیرمرد. پارک خلوت است و جز پیرمرد و نونه‌اش، فرد دیگری نیست. دختر بچه را توی تاب می‌گذارد و با چشم‌هایش از او مراقبت می‌کند. می‌گوید، خودش اینجا زندگی نمی‌کند، اما خانه دخترش چند کوچه پایین‌تر است؛ خانه‌ای که اگر چه نوساز است، اما رد ترک‌ها روی دیوار به‌خوبی پیدا است. او اما چیزی از فرونشست نمی‌داند و دلیل ترک‌ها را نوساز بودن خانه می‌داند: «توی اتاق‌ها و پذیرایی، شکاف‌های سطحی دیده می‌شود. حدود ۵ سالی است که خانه ساخته شده و به‌همین دلیل هم طبیعی است که ترک‌ها به وجود بیایند؛ شاید به‌دلیل باران است و چیز عجیب و غریبی نیست.» تنها پیرمرد نیست که نشست‌های خانه‌ها را امری عادی و بی‌خطر می‌داند بلکه برای خیلی از آدم‌هایی که در مناطق پر خطری مثل «خانه اصفهان» یا ملک‌شهر زندگی می‌کنند، شکاف‌ها و جابه‌جایی دیوار یا در خانه، اتفاق تازه‌ای نیست؛ مثل مرد جوانی که صاحب سوپرمارکت است و فرونشست و اخبار مربوط به آن را شایعه می‌داند. او می‌گوید شهرک «هوانیروز» تخلیه شده، چون به زور خانه‌ها را از ساکنان قبلی‌شان خریده‌اند و حالا برخی ارگان‌ها دارند ساختمان‌های چندطبقه می‌سازند.» او که در همان حوالی مغازه دارد، می‌گوید: «خانه‌ها مشکلی نداشته‌اند و فقط به‌دلیل اینکه خیلی قدیمی بودند و به‌خاطر قدمت‌شان نیاز به مرمت و بازسازی داشتند، اما شایعه کردند که اینجا درگیر فرونشست شده و به‌همین دلیل خانه‌ها را خریدند و حالا دارند از نومی‌سازند.»

برخی از ساکنان این منطقه در حالی مهاجرت فرونشست را انکار می‌کنند که گزارش‌های زمین‌شناسی که نتایج آن در رسانه‌ها منتشر شده، نشان می‌دهد عمده نشست‌ها در شهرک نیروی هوایی ارتش نامتقارن یعنی ۴۵ درجه یا نزدیک به ۴۵ درجه است؛ به‌همین دلیل ساختمان‌ها در این مدل نشست، می‌شکنند؛ به‌این‌دلیل که تعادل در این دشت وجود ندارد و زمانی تعادل بخشی مصادف پیدا می‌کند که میزان برداشت آب و تغذیه آبخوان یکسان باشد، اما آبخوان دشت اصفهان بر‌خوار با مساحت ۱۶۰۶ کیلومتر، طی ۱۵ سال اخیر با ۲/۹ میلیارد متر مکعب با کسری آب مواجه شده. آنسوی دیگر سالانه ۳۵۹ میلیون متر مکعب به این کسری اضافه می‌شود. حداقل نشست مجاز ساختمان ۲/۵ سانتی‌متر و حداکثر نشست مجاز پنج سانتی‌متر است، در حالی‌که در شهرک نیروی هوایی دو تا سه برابر نشست مجاز، یعنی حدود ۱۰ تا ۱۵ سانتی‌متر ساختمان‌ها نشست را تجربه کرده‌اند. قاسم مکتوبیان، رئیس هیئت‌امانی شهرک نیروی هوایی واقع در

شکاف‌ها، نیم‌باز